

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden entisen Jugoslavian kansalaisten tekemien turvapaikkahakemusten poikkeuskäsittelystä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityislaki, jolla mahdollistettaisiin eräissä tapauksissa yleisistä hallinto-oikeudellisista menettelyperiaatteista ja eräistä ulkomaalaislain säännöksistä poikkeaminen määrättyä henkilöryhmää koskevien turvapaikka- ja oleskelulupahakemusten käsittelyssä. Laissa määritellyt turvapaikkahakemukset jätettäisiin tutkimatta toistaiseksi. Laissa tarkoitetuille ulkomaalaisille annettaisiin pääsääntöisesti oleskelulupa huma-

nitaarisista syistä ilman yksilöllistä harkintaa vuoden määräajaksi. Tutkimattajättämispäätöksen tekisi ja oleskeluluvan myöntäisi paikallispoliisi, kun normaalisti sisäasiainministeriö käsittelee turvapaikka- ja oleskelulupahakemukset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Entisen Jugoslavian alueella käynnissä olevan sodan ja alueen kansallisuusongelmien seurauksena enemmän ihmisiä on lähtenyt kotiseudultaan ja kotimaastaan Euroopassa kuin koskaan toisen maailmansodan jälkeen.

Myös Suomeen saapui mainitulta alueelta kesällä 1992 viisumipakon asettamiseen saakka lyhyessä ajassa noin puolitoistatuhatta turvapaikanhakijaa. Elokuun lopussa 1992 noin 1 900 entisen Jugoslavian kansalaista oli odottamassa turvapaikkahakemuksensa käsittelyä vastaanottokeskuksissa tai -asemilla ja muita turvapaikanhakijoita oli lisäksi noin 1 000.

Sisäasiainministeriön ulkomaalaiskeskuksessa käsiteltiin elokuussa 1992 vielä joidenkin keväällä 1991 tulleiden ulkomaalaisten tekemiä turvapaikkahakemuksia. Ulkomaalaiskeskuksessa oli vuoden 1992 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana tehty noin 1 000 hakijaa koskeva turvapaikka- ja oleskelulupapäätös. Turvapaikkapäätösten määrä ei ole nykyisillä

henkilöresursseilla lisättävissä, kun hakemukset on käsiteltävä voimassa olevien hallinto-oikeudellisten säännösten ja periaatteiden sekä ulkomaalaislain mukaan.

Entisen Jugoslavian yleisistä oloista ja tulojen lähtösyistä käytettävissä olevien tietojen perusteella on realistista olettaa, että käytännöllisesti katsoen kaikki mainitulta alueelta tulleet turvapaikanhakijat tulisivat yksilöllisen tutkinnan jälkeen saamaan oleskeluluvan, vaikka turvapaikkaa ei annettaisikaan. Sen vuoksi olisi hakijoiden kannalta kohtuutonta pitää heitä odottamassa epätietoisuudessa ratkaisua hakemuksiinsa 1—2 vuotta. Tämä on se arvioitu aika, jonka he joutuisivat ulkomaalaiskeskuksen hakemusruuhkan vuoksi odottamaan vuoroaan. Heidän odottamisensa vastaanottokeskuksissa olisi myös pakolaisten ja näihin rinnastettavien vastaanotosta vastaavien viranomaisten kannalta erittäin epätarkoituksenmukaista ja kustannuksia lisäävää.

Bosnia-Hertsegovinassa käynnissä olevaa sotaa paenneiden turvapaikan tarpeen ratkaise-

minen olisi tällä hetkellä vaikeaa tilanteen epävakauden vuoksi. Kansainvälinen yhteisö tutkii koko ajan keinoja sodan lopettamiseksi. Suomen ja muiden pohjoismaiden kokemusten perusteella vaikuttaa epätodennäköiseltä, että Kosovon albaanien joukossa olisi ainakaan suuremmassa määrin sellaisia, joille voitaisiin antaa turvapaikka. Toisaalta entisen Jugoslavian alueella käytävän sodan ja koko alueen muutoinkin epävakaan tilanteen johdosta Kosovon albaanienkaan palauttaminen kotimaahansa vastoin tahtoaan ennen tilanteen vakiintumista nykyisestä ei olisi Suomen noudattaman humanin linjan mukaista.

Ehdotetulla menettelyllä voitaisiin antaa puheena oleville ulkomaalaisille väliaikaista suojelua ilman että heitä tässä vaiheessa otettaisiin turvapaikkamenettelyyn. Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaispäävaltuutetun toimisto on pitänyt tällaista menettelyä mahdollisena entisen Jugoslavian alueelta lähteneiden kohdalla.

Ehdotetussa laissa tarkoitettujen ulkomaalaisten turvapaikkahakemusten tutkimatta jättäminen on mahdollista rikkomatta Suomen kansainvälisiä sitoumuksia sen vuoksi, että niin kauan kuin heidän turvapaikkahakemuksiaan ei tutkittaisi, heille annettaisiin oikeus jäädä Suomeen. Näin ollen Suomi ei rikkoisi Geneven pakolaisyleissopimuksen 33 artiklan mukaista palautuskieltoa eikä myöskään muista ihmisoikeussopimuksista johdettuja palautuskieltoja.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 14 artiklan mukaan jokaisella vainon kohteeksi joutuneella on oikeus hakea ja nauttia turvapaikkaa muissa maissa. Julistus ei ole juridisesti sitova asiakirja. Sitä paitsi kyseessä olevat ulkomaalaiset ovat saaneet hakea turvapaikkaa, jonka hakemuksen johdosta he saavat jäädä maahan saaden samat sosiaali- ja muut palvelut kuin turvapaikan saaneet. Turvapaikan antaminen on viime kädessä tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Nyt tehtyyn esitykseen on edellä kerrottujen seikkojen ohella vaikuttanut vaikea valtioneuvoston tilanne, mistä johtuen ei ole mahdollista palkata niin suurta määrää haastateltajia paikallispoliisiin ja turvapaikkahakemus-

ten käsittelijöitä ulkomaalaiskeskukseen, kuin olisi tarpeellista hakemusten käsittelemiseksi normaalimenettelyin kohtuullisessa ajassa.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen toteutuminen nopeuttaisi siinä mainittujen turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelyä ja päätöksen tekemistä niihin. Kustannukset, jotka esityksessä mainittujen turvapaikanhakijoiden jäämisestä maahan oleskeluluvan antamisen jälkeen syntyvät, aiheutuvat sosiaali- ja terveystieteiden pääluokkaan. Nämä kustannukset olisivat joka tapauksessa suunnilleen samansuuruiset, tehtäisiin pää-
tökset yksilöllisesti tai nyt ehdotetulla tavalla. Jos ehdotettua muutosta ei toteuteta, sisäasiainministeriön jo nyt tekemien esitysten lisäksi tarvittaisiin 10—12 hakemuskäsittelijää ja turvapaikanhakijoiden kuulustelijaa sekä lisäksi tulkkeja, jotta hakemukset saataisiin käsitellyiksi kohtuullisessa ajassa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkatyönä. Asiasta on pyydetty lausunto ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, työministeriöltä, opetusministeriöltä, oikeuskanslerinvirastolta, korkeimmalta hallinto-oikeudelta, eduskunnan oikeusasiamieheltä, turvapaikkalautakunnalta, ulkomaalaisvaltuutetulta, Suomen Punaiselta Ristiltä, Pakolaisneuvonta ry:ltä, sisäasiainministeriön poliisi-osastolta, Helsingin poliisilta, Suomen Kaupunkiliitolta, Suomen Kunnallisliitolta ja pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnalta.

Lausunnonantajista monet ovat ilmoittaneet kannattavansa suunniteltua lakia. Jotkut ovat esittäneet lain johdosta erilaisia näkökohtia ilmoittamatta varsinaisesti kannatustaan tai vastustustaan. Turvapaikkalautakunta vastustaa ehdotetun lain säätämistä periaatteellisten syiden vuoksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Lain soveltamisala.* Entinen Jugoslavian valtio on hajonnut. Alueelle on syntynyt kolme itsenäistä valtiota, Slovenia, Kroatia ja Bosnia-Hertsegovina, jotka ovat laajalti saaneet tunnustuksen itsenäisyydelleen. Lisäksi alueesta on eronnut Makedonia, joka on julistautunut itsenäiseksi. Jäljelle jäävä entisen Jugoslavian alue muodostuu Serbiasta ja Montenegrosta. Syntyneissä valtioissa on kansalaisuuden määrittely ja passien myöntäminen vasta alussa. Suomen viranomaisten havaintojen mukaan lähes kaikki alueelta Suomeen toistaiseksi tulleet ulkomaalaiset käyttävät kotipaikkakunnastaan tai etnisestä taustastaan riippumatta matkustusasiakirjanaan Jugoslavian passia.

Tarkkaa tietoa siitä, minkälainen tausta maahan tulleilla entisen Jugoslavian kansalaisilla on, ei Suomen viranomaisilla voi vielä olla, koska poliisi on suorittanut vasta noin kahdensadan maahan tulleen turvapaikkatutkinnan. Vastaanottoasemilta saatujen alustavien tietojen mukaan kesällä 1992 tulleiden etninen tausta on seuraavanlainen: albaaneja 1300, turkkilaisia 80, makedonialaisia 70, bosnialaisia 50, serbejä 10 sekä muutama unkarilainen ja kroaatti. Loppuosan etnisestä taustasta ei ole tietoa. Koska eri kansallisuuksiin kuuluvat ovat asuneet entisen Jugoslavian alueella sekaisin maan eri osissa, etnisestä taustasta ei voida tehdä varmoja johtopäätöksiä esimerkiksi asuinpaikasta tai mahdollisesti saatavasta uudesta kansalaisuudesta. Edellä kerrotuista syistä lain soveltamisalan määrittelemine ehdotettua tarkemmin ei ole mahdollista.

Suomi asetti viisumipakon Jugoslavian kansalaisille heinäkuussa 1992 niin että se tuli voimaan 21 päivänä heinäkuuta 1992. On perusteltua rajata erityislain piiriin tulevat ennen 22 päivää heinäkuuta 1992 saapuneisiin ja turvapaikkaa hakeneisiin. Viisumipakko tuli voimaan jo 21 päivänä heinäkuuta 1992, mutta hakijoissa on ilmeisesti henkilöitä, jotka ovat aloittaneet matkansa Suomeen viisuvapauden aikana ja saapuneet tänne vasta sen jo tultua voimaan. Ennen viisumipakon asettamista tulleet ovat tavallaan tulleet hyvässä uskossa. Esimerkiksi Suomen olosuhteista ja työnsaantimahdollisuuksista on entisen Jugoslavian alueella liikkunut virheellisiä huhuja. Viisumipakon asettamisen jälkeen on Jugoslavian pas-

seilla matkustavia turvapaikanhakijoita edelleen saapunut jonkin verran, mutta huomattavasti vähemmän kuin sitä ennen. Esimerkiksi elokuussa heitä saapui 21. Heinäkuun 21 päivän jälkeen saapuneiden turvapaikka- ja oleskelulupahakemukset ratkaistaisiin ulkomaalaislain (378/91) mukaan yksilöllisesti ottaen huomioon edellä kerrotut käsitykset lähtömaan tilanteesta.

Lakia sovellettaisiin myös vuosina 1990 ja 1991 tulleisiin turvapaikanhakijoihin, jotka täyttävät lain määritelmät ja joiden asiaa ei ole ratkaistu ennen lain voimaantuloa. Heitä on noin 150 ja he ovat pääosin Kosovon albaaneja. Suomeen entisen Jugoslavian alueelta tulleista osa on peruuttanut turvapaikkahakemuksensa. Tällaisille ulkomaalaisille ei luonnollisestikaan voitaisi automaattisesti myöntää oleskelulupaa. Muiden pohjoismaiden kautta tulleet, joiden kohdalla pohjoismaisen passintarkastussopimuksen (SopS 10/58) takaisinottoa koskevat edellytykset täyttyvät, on ulkomaalaiskeskuksen normaalin käytännön mukaan ehdotetun lain voimaan tullessa jo palautettu toisiin pohjoismaihin sopimuksessa olevien määräaikojen johdosta eivätkä he näin ollen tule kuulumaan tämän lainsäädännön piiriin.

Lailla asetettaisiin osa entisen Jugoslavian kansalaisista turvapaikanhakijoina menettelyn ja ratkaisun lopputuloksen suhteen eri asemaan kuin 22 päivästä heinäkuuta 1992 alkaen tulleet. Yhdenvertaisuus on ulkomaalaisasioissa tärkeä noudatettu periaate. Ottaen huomioon ehdotetun lain soveltamisalan rajauksen perusteet ja asianomaisille turvapaikanhakijoille myönnettävä oleskelulupa, ei ehdotettua järjestelyä kokonaisuutena ottaen voida pitää syrjivänä.

Ehdotetulla erityislailla ei ole tarkoitus asettaa kyseessä olevia turvapaikanhakijoita eri asemaan muissa asioissa kuin turvapaikkahakemuksen käsittelemisen ja ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisen osalta. Näin ollen esimerkiksi muukalaispassin ja uuden määräaikaisen oleskeluluvan myöntämisessä sekä perheen yhdistämismahdollisuuden suhteen heitä kohdeltaisiin voimassa olevan ulkomaalaislain ja noudatetun käytännön mukaan. Selvytyden vuoksi tästä on syytä ottaa säännös lakiin.

2 §. *Menettely turvapaikka- ja oleskelulupa-asiassa.* Lainsäädäntö ja hallinnon periaatteet asettavat poliisille ja sisäasiainministeriölle tiet-

tyjä velvollisuuksia tehtyihin hakemuksiin nähden. Ehdotettu laki mahdollistaisi poikkeamisen poliisin velvollisuudesta selvittää ne syyt, joihin hakija perustaa hakemuksensa, ja sisäasiainministeriön velvollisuudesta käsitellä ja ratkaista hakemus. Poliisiin tulisi kuitenkin selvittää hakijan henkilöllisyys ja erityisesti mahdollisia perheenyhdistämistilanteita silmällä pitäen myös hakijan perheenjäsenten henkilöllisyys.

Lain perusteella jätettäisiin tutkimatta laissa tarkoitettujen henkilöiden mahdollisesti tekemät toistuvatkin turvapaikkahakemukset niin kauan, kun he eivät ole saaneet kielteistä päätöstä oleskelulupahakemukseensa. Ulkomaalaislain tulkinnan mukaan on mahdollista, että ulkomaalaiselle myönnetään oleskelulupa Suomessa silloinkin kun hän ei ole sellaista hakenut, jos on nähtävissä, että karkotusedellytykset eivät täyty ja asianomainen on kuitenkin ilmaissut tahtonsa olla Suomessa. Näin voitaisiin menetellä myös silloin, jos tämän lain nojalla ensimmäisen oleskeluluvan saanut ei hae jatko-oleskelulupaa.

Jos tilanne entisen Jugoslavian alueella olisi tässä tarkoitettujen oleskelulupien päättyessä sellainen, ettei perusteita oleskeluluvan jatkamiselle ole, joudutaan turvapaikan ja suojelun tarve tutkimaan ulkomaalaislain mukaan. Poliisi huolehtii omasta aloitteestaan siitä, että tällaisen ulkomaalaisen kohdalla suoritetaan turvapaikkatutkinta, jonka jälkeen hakemus ratkaistaisiin normaalisti sisäasiainministeriössä.

Ulkomaalaislain 33 §:n perusteella ulkomaalaisvaltuutettu osallistuu nykyisen käytännön mukaan turvapaikkahakemusten käsittelyyn antamalla lausuntonsa asiasta. Tässä esityksessä tarkoitettujen tutkimatta jätettävien turvapaikkahakemusten käsittelyyn ulkomaalaisvaltuutettu ei osallistuisi.

3 §. *Oleskeluluvan myöntäminen.* Ehdotetun lain mukainen menettely merkitsisi poikkeamista ulkomaalaislain 19 §:n 1 momentin säännöksestä, jonka mukaan oleskeluluvan ilman oleskelulupaa maahan saapuvalla ulkomaalaiselle myöntää sisäasiainministeriö, kun ensimmäisen oleskeluluvan myöntäisikin poliisi.

Laissa tarkoitetuille ulkomaalaisille ehdotetaan annettavaksi oleskelulupa painavasta humanitaarisesta syystä (status A 10). Tällöin he olisivat niin kutsuttuihin pakolaishuollon toimenpiteisiin nähden samassa asemassa kuin turvapaikan saaneet. Ulkomaalaislain sovelta-

miskäytännössä on oleskelulupia humanitaarisiin perusteisiin myönnetty turvapaikanhakijoille, jotka ovat paenneet sisällissotaa tai jotka kuu- luvat syrjittyyn vähemmistöön kotimaassaan.

Oleskeluluvan myöntäminen on tarkoituk- senmukaisuusharkintaa, jossa yhtenä tärkeänä tekijänä vaikuttavat Suomen kansalliset edut muiden muassa humanitaaristen seikkojen ohella. Lain mukaisen summaarisen oleskelulu- van myöntämisen piiriin ei ole syytä ottaa sellaisia ulkomaalaisia, jotka ovat syyllystyneet ehdotetussa lainkohdassa määriteltyihin rikok- siin. Näissä tapauksissa tulisi suorittaa yksilö- linen käsittely, jolloin voitaisiin ulkomaalais- lain mukaan punnita luvan myöntämistä puol- tavia ja sitä vastaan puhuvia tekijöitä normaali- en hakemusten käsittelyssä noudatettujen pe- riaatteiden mukaisesti. Oikeuden päätöksen tuomitusta rikoksesta ei tarvitsisi olla lainvoi- mainen, vaan riittäisi rangaistukseen tuomitsem- inen ensimmäisessä oikeusasteessa.

Ulkomaalaislain 19 §:n 2 momentin mukaan uuden määräaikaisen oleskeluluvan maassa oleskelevalle ulkomaalaiselle myöntää paikallisi- poliisi. Sisäasiainministeriö on antanut poliisille ohjeet, joiden mukaan suojelun tarpeen tai humanitaaristen syiden johdosta vuoden pitui- sen ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden ulko- maalaisten oleskelulupia tulisi pääsääntöisesti jatkaa uudella vuoden määräaikaisella oleske- luvalla. Erityisesti jos poliisilla on syytä epäillä lähtömaan olosuhteissa tapahtuneen olennaisia muutoksia, poliisiin tulisi epäselvissä tapauksissa pyytää asiasta lausunto ulkomaai- laiskeskukselta. Lain mukaan toimivalta uuden oleskeluluvan myöntämiseen on paikallispolii- silla, mutta poliisiin virkatehtäviin ei kuulu ulkomaalaisen lähtömaan poliittisten ja ihmis- oikeusolosuhteiden seuraaminen. Isomman ul- komaalaisryhmän oleskelulupien jatkaminen on aikaisemmin hoidettu siten, että sisäasiain- ministeriö on antanut siitä erillisen ohjeen. Tällaista menettelyä voitaisiin soveltaa myös nyt kyseessä oleviin ulkomaalaisiin.

Edellä sanotun johdosta lakiin ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi säännös jatkolu- pien myöntämisen ohjeistuksesta, vaikka tar- koitus ei olekaan poiketa voimassa olevan ulkomaalaislain säännöksistä ja nykyisestä me- nettelykäytännöstä. Muiden ministeriöiden kuuleminen on perusteltua, kun kyseessä on verrattain suuri ryhmä ulkomaalaisia, joiden turvapaikka- ja oleskelulupahakemusten käsit- tely on tapahtunut summaarisesti.

4 §. *Työluvan myöntäminen.* Ulkomaalaislain 26 §:n 3 momentin mukaan sisäasiainministeriö tai paikallispoliisi myöntää maassa olevalle ulkomaalaiselle, jolla ei ole oleskelulupaa, oleskeluluvan yhteydessä työluvan. Tällöin tulee ennen työluvan myöntämistä hankkia työviranomaisen lausunto.

Työministeriö on ulkomaalaisasetuksen 30 §:n nojalla antamallaan määräyksellä (M 3/91 TM) todennut, että työlupa voidaan myöntää työviranomaisen lausuntoa pyytämättä rajoituksetta ja edellyttämättä ulkomaalaisasetuksen 15 §:ssä mainittuja selvityksiä silloin, kun ulkomaalaiselle annetaan oleskelulupa humanitaarisista syistä.

Kun kyseessä on erityislain perusteella annettava oleskelulupa humanitaarisin perustein, on syytä ottaa työluvan antamisesta nimenomainen säännös ehdotettuun lakiin.

5 §. *Muutoksenhaku.* Ulkomaalaislain 57 §:n mukaan sisäasiainministeriön turvapaikkaa tai pakolaisuuden lakkaamista koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla turvapaikkalautakuntaan. Yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden mukaan myös tutkimattajättämispäätöksiin saa hakea muutosta valittamalla. Määräaikaisen oleskeluluvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei sen sijaan ulkomaalaislain 60 §:n mukaan saa hakea muutosta valittamalla.

Eriyissäännöksen ottaminen lakiin tältä osin on selvyuden vuoksi tarpeellista. Valitusmahdollisuuden puuttuminen ei ole haitaksi ehdotuksessa tarkoitetuissa tapauksissa: hakijoilla ei ole oikeussuojan tarvetta tilanteessa, jolloin he

saavat jäädä maahan ja jolloin heidän asemansa on niin kutsuttujen pakolaishuollon toimenpiteiden suhteen samanlainen kuin pakolaisilla.

6 §. *Voimaantulo.* Pykälä sisältää voimaantulosäännöksen.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa. Poliisin tulisi voida mahdollisimman pian ryhtyä toimimaan ehdotetulla tavalla, jotta kyseessä olevien ulkomaalaisten oleskelu vastaanottoasemilla ja -keskuksissa jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Lain voimaantulo ei edellytä jatkovalmistelua.

3. Säättämisjärjestys

Hallitusmuodon 2 §:n mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa. Ylin toimeenpanovalta on uskottu tasavallan presidentille. Sen ohessa on valtion yleistä hallitusta varten oleva valtioneuvosto. Ehdotetun lain perusteella voidaan verrattain tarkasti sanoa, ketä se tulisi koskemaan. Lain ei kuitenkaan voitane katsoa olevan riskitiedossa hallitusmuodon 2 §:ään kirjatun valtiovallan kolmijaon kanssa, koska eduskunta ei ryhdy välittömästi toimeenpanovaltaan kuuluviin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden entisen Jugoslavian kansalaisten tekemien turvapaikkahakemusten poikkeuskäsittelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan jäljempänä mainituin poikkeuksin Suomeen ennen 22 päivää heinäkuuta 1992 saapuneeseen entisen Jugoslavian kansalaiseen, joka on hakenut turvapaikkaa Suomesta ennen mainittua päivämäärää. Lakia ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen henkilöön, jonka tekemä turvapaikkahakemus on ratkaistu ennen tämän lain voimaantuloa tai joka on peruuttanut turvapaikkahakemuksensa.

Kun kyse on muusta asiasta kuin turvapaikkahakemuksen tai ensimmäisen oleskelulupahakemuksen käsittelystä, tässä laissa tarkoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan ulkomaalaislain (378/91) säännöksiä.

2 §

Menettely turvapaikka- ja oleskelulupa-asiassa

Tässä laissa tarkoitetun ulkomaalaisen turvapaikkahakemus jätetään toistaiseksi tutkimatta. Paikallispoliisi suorittaa turvapaikkatutinnan vain hakijan henkilöllisyyden ja sen seikan selvittämiseksi, kuuluuko asianomainen lain soveltamisen piiriin.

Paikallispoliisi tekee päätöksen turvapaikkahakemuksen tutkimatta jättämisestä samalla kun poliisi myöntää asianomaiselle 3 §:n mukaisesti oleskeluluvan.

Turvapaikka- ja oleskelulupahakemus käsitellään kuitenkin ulkomaalaislain mukaisesti, jos hakijalle 3 §:n 2 momentissa mainittujen syiden vuoksi ei myönnetä oleskelulupaa tai jos hänelle ei myönnetä painavasta humanitaarisesta syystä uutta määräaikaista oleskelulupaa taikka jos poliisi esittää ulkomaalaisen karkottamista. Näissä tapauksissa poliisi ja sisäasiainministeriö ottavat turvapaikka-asian omasta aloitteestaan käsiteltäväksi.

3 §

Oleskeluluvan myöntäminen

Paikallispoliisi myöntää tässä laissa tarkoitettulle ulkomaalaiselle oleskeluluvan painavasta humanitaarisesta syystä. Lupa myönnetään yhdeksi vuodeksi myöntämispäivästä.

Oleskelulupaa ei kuitenkaan myönnetä tämän lain perusteella ulkomaalaiselle, joka on syyllistynyt Suomessa tai muissa pohjoismaissa rikokseen, josta säädetään ankarampi rangaistus kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai joka toistuvasti on syyllistynyt rikoksiin. Tällaisen ulkomaalaisen turvapaikka- ja oleskelulupahakemus käsitellään ulkomaalaislaissa säädetyllä tavalla. Jos ulkomaalainen on epäilty rikoksesta, poliisi siirtää tämän lain mukaista päätöksentekoa siihen saakka, kun ensimmäinen oikeusaste on päättänyt asiasta.

Sisäasiainministeriö antaa poliisille ohjeet uuden määräaikaisen oleskeluluvan mahdollisesta myöntämisestä tässä laissa tarkoitettulle ulkomaalaiselle kuultuaan muita ulkomaalaisasioissa keskeisiä ministeriöitä.

4 §

Työluvun myöntäminen

Paikallispoliisi myöntää tässä laissa tarkoitettulle, oleskeluluvan saavalle ulkomaalaiselle työluvun työviranomaisen lausuntoa hankkimatta. Työ lupa myönnetään ilman alakohtaisia rajoituksia samaksi ajaksi kuin oleskelulupa.

5 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtäviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

6 §

Voimaantulo

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Mauri Pekkarinen*

